

УДК 338.1:330.5:338.23 (477)

Чумак О.В.¹, Паладі А.А.²

¹канд. філос. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. ФЕУ-522 НУ «Запорізька політехніка»

АЗІЙСЬКИЙ ДОСВІД ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІК – ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ

Україна протягом перших двох років активної фази російсько-української війни понесла великі збитки у різних галузях економіки. Особливих руйнувань зазнала вітчизняна інфраструктура. Про це свідчать дані зібрані аналітичною службою Київської школи економіки разом з Національним банком України, Міністерством економіки, Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури, іншими профільними міністерствами. Так, за їх даними, станом на січень 2024 року прямі збитки, завдані українській інфраструктурі сягнули майже \$155 млрд., з них втрати промисловості та підприємства досягли рівня \$13.1 млрд., енергетичної галузі — \$9 млрд., агропромислового комплексу — \$8.7 млрд. На цей час зросли збитки сфери охорони здоров'я до \$3.1 млрд. і ЖКГ до \$4.5 млрд. Якщо перевести вище названі цифри у кількісні показники, то вони покажуть, що з початку повномасштабного вторгнення в нашої країні було захоплено або пошкоджено щонайменше 31 торговий центр, 31 інтернат, 48 соціальних центрів, 50 ЦНАПів, 348 релігійних установ, 426 лікарень, 580 адмінбудівель державного та місцевого управління, 1,8 тис. закладів культури, 3.8 тис. закладів освіти, 16 тис. одиниць комунального транспорту, 160 тис. одиниць сільгосптехніки та інших важливих об'єктів [1]. І ці цифри постійно зростають

Для відновлення такої кількості руйнувань Україні знадобляться значні кошти. В нагоді стане і досвід інших, зокрема, азійських країн, які не лише змогли успішно відбудувати зруйновані національні економіки, але й досягли у подальшому швидкого бурхливого економічного розвитку. Найбільш ілюстративним прикладом таких перетворень може стати досвід країн Південного дракону – Японії, Сінгапуру, Гонконгу та Південної Кореї.

Відомо, що корейська війна тривала з 1950 по 1953 рік, внаслідок чого було зруйновано 80% транспортної та промислової інфраструктури країни, а Південна Корея надовго стала залежати від фінансової допомоги інших держав, в першу чергу від США. Так, в окремі роки до Південної Кореї йшла напряму технічна та фінансова допомога з бюджету Сполучених Штатів і сягала до 9% ВВП країни. Як результат, за 16 років післявоєнної відбудови, завдяки закордонним технологіям, щорічній фінансовій і грандовій допомозі зі США (у середньому \$193 млн. на рік на загальну суму понад \$3,1 млрд.), торговельній співпраці з іншими країнами, зростанню експорту, швидкій індустріалізації у важкій промисловості та розвитку сфери побутової електроніки, зростанню добробуту та споживання громадян, ВВП держави виріс у

31 тис. разів [2, с. 125]. Секрет корейського успіху полягає у поступовому відході від прямого фінансування та залежності від США, створенні для багатих корейців стимулів для внутрішніх інвестицій (збереження їх капіталів, пільгового кредитування, держзамовлення, податкових послаблень), загальній мобілізації суспільства та еліт, жорсткому стилі керівництва, подоланні корупції державного апарату, ставці на технологічний прорив, розвиток національного ринку, стимулювання внутрішнього попиту, інвестування в освіту, розвиток науки, кваліфіковані кадри і якісну відбудову. Не менш цікавим є і досвід відбудови економіки Японії після Другої світової війни, втрати якої становили понад 25% національного багатства, 70% промислової потужності, причому виробництво функціонувало лише на 20% проти 1939 року за відсутності дешевої сировини, яку країна отримувала раніше з власних колоній, яких вона була позбавлена у післявоєнний час [3]. Основними інструментами повоєнного відновлення японської економіки стали: її демонополізація та модернізація виробництва; державно-приватне партнерство та демократизація праці; демілітаризація військової промисловості; ставка на високотехнологічні процеси і реформування освіти; проведення земельної та податкової реформ; розширення торговельних зв'язків та активне залучення іноземних інвестицій, державна підтримка експорту і обмеження імпорту; створення спеціальних економічних зон. Шлях Японії до економічного дива тривав близько 20 років. Успішний досвід економічних перетворень азіяських країн може стати прикладом для майбутньої відбудови економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Загальна сума збитків, завдана інфраструктурі України, зросла до майже \$155 млрд — оцінка KSE Institute станом на січень 2024 року // [kse.ua](https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastruktur-ukrayini-zrosla-do-mayzhe-155-mlrd-otsinka-kse-institute-standom-na-sichen-2024-roku/). 12 лютого, 2024. [Електронний ресурс]. — URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastruktur-ukrayini-zrosla-do-mayzhe-155-mlrd-otsinka-kse-institute-standom-na-sichen-2024-roku/>
2. Бородіна О.А. Повоєнне відновлення економіки: світовий досвід та спроба його адаптації для України / О.А. Бородіна, В.І. Ляшенко // Вісник економічної науки України. №1, 2022. — С.121-131
3. Мигаль Марія Моделі відновлення після руйнації: світові кейси для України /Марія Мигаль // Інститут аналітики та адвокації. 29 червня, 2023. [Електронний ресурс]. — URL: <https://iaa.org.ua/articles/modeli-vidnovlennya-pislya-ruynacziyi-svitovi-kejsy-dlya-ukrayiny/>